

Misconceptions in accounting education

Muhasebe eğitiminde kavram yanlışları

Mustafa Ay¹
Ümmü Altın²

Abstract

The processes of change and development experienced in every field nowadays with globalization and rapid improving technology have also presented themselves in the field of education. Changes in education have undoubtedly influenced accounting and accounting education. In order to complete and improve the deficiencies of accounting education, the misconceptions in accounting courses in accounting education should be determined and resolved. In this way, the quality of accounting education will be increased. The purpose of this practice is to investigate the existence of misconceptions in some concepts in accounting courses. A two-tier diagnostic test was developed to detect misconceptions. In this test, the first step covers the demographic features. The second step consists of two stages for the detection of misconceptions; the first is made up of multiple choice and the second is open-ended 20 questions. The total of 112 4th year students of the department of business administration Karamanoğlu Mehmetbey University Faculty of Economics and Administrative Sciences participated in the present research. In the research, demographic features were analyzed in SPSS 24 package program and two-tier diagnostic test was used for misconception detection questions and the

Özet

Günümüzde küreselleşme ve hızlı gelişen teknolojiyle birlikte her alanda yaşanan değişim ve değişim süreci eğitim alanında da kendisini göstermiştir. Eğitim alanında yaşanan değişim ve gelişimler şüphesiz muhasebe eğitimini de etkilemiştir. Muhasebe eğitiminin eksiklerinin tamamlanması ve geliştirilmesi için muhasebe eğitiminde yer alan muhasebe derslerinde oluşan kavram yanlışlarının tespit edilmesi ve giderilmesi gerekmektedir. Bu sayede muhasebe eğitimi kalitesi artırılmış olacaktır. Bu çalışmanın amacı muhasebe derslerinde geçen bazı kavramlarda kavram yanlışlarının varlığını araştırmaktır. Kavram yanlışlarını tespit etmek için iki aşamalı teşhis testi geliştirilmiştir. Bu testte ilk bölümü demografik özellikler oluşturmuştur. İkinci aşamada ise kavram yanlışlarının tespitine yönelik iki aşamalı, ilki çoktan seçmeli, ikincisi ise açık uçlu 20 adet sorudan oluşmaktadır. Araştırmaya Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme bölümü 4. sınıfta eğitim gören 112 öğrenci katılmıştır. Araştırmada demografik özellikler SPSS 24 paket programında analiz edilmiş, kavram yanlış tespit soruları için ise iki aşamalı teşhis testi kullanılmış ve sonuçlar gruplandırılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin bazı kavramlarda, kavram yanlışları olduğu tespit edilmiştir.

¹ Prof. Dr., Selçuk University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Business, may@selcuk.edu.tr

² Lecturer, Karamanoğlu Mehmetbey University, Ermenek Vocational School, Department of Property Protection and Security, ualtin@kmu.edu.tr

results were grouped. According to the findings of the research, students have misconceptions in some concepts.

Anahtar Kelimeler: Kavram yanlışları; muhasebe; muhasebe eğitimi; iki aşamalı teşhis testleri; muhasebe kavramları.

Keywords: Misconceptions; accounting; accounting education; two-tier diagnostic tests; accounting concepts.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

1. Giriş

Günümüz ekonomik hayatında muhasebe verilerinin ve bu verileri oluşturabilecek nitelikli muhasebecilerin önemi gün geçtikçe artmaktadır. Bu bağlamda donanımlı muhasebecilerin yetiştirilmesi için kaliteli bir muhasebe eğitimine ihtiyaç vardır.

Muhasebe eğitiminin amacı, eğitim alan kişinin, firma kararlarına yararlı bilgilerin belirlenmesi, toplanması, işlenmesi, doğruluğunun denetlenmesi, özetleyerek rapor edilmesi ve bu rapor sonuçlarının karar almada kullanımı ve uygulanması konusunda eğitim alan kişinin yeteneklerinin geliştirilmesi olarak ifade edilmektedir (Çürük ve Doğan, 2002: 20). Muhasebe eğitiminin kalitesini artırmak için eğitimi verenlerin ve eğitim ekipmanlarının muhasebeyi kalıcı ve anlamlı şekilde öğrenmeyi sağlayıcı nitelikte olması gerekmektedir.

Kalıcı ve anlamlı öğrenmenin gerçekleşmesinde “kavram yanlışları” öğrencilerin önündeki engeller olarak ifade edilmektedir. “Kavram yanlışlığı, bir kavramın bilimsel tanımından farklı olarak zihinde o kavramın yerine oturması demektir” (Eryılmaz ve Sürmeli, 2002). Bireyler yaşamları süresince doğdukları andan itibaren kavramlarla ilgili bilgi edinirler. Öğrencilerin deneyimleri sonucu oluşan bu kavramlar (kavram yanlışları) yeni konuların anlaşılmasında güçlük yaratmakta ve anlamlı öğrenmeyi büyük ölçüde engellemektedir (Tekkaya vd., 2000: 140).

Genel muhasebe, muhasebenin ilk aşamasıdır ve bu aşamada kavramların yanlış öğrenilmesi, ilerleyen dönemlerdeki öğrenmelerini engellemektedir. Bu nedenle muhasebe derslerindeki kavram yanlışlarının tespit edilip, düzeltilmesi gerekmektedir. Piaget'e göre kavram yanlışları bir yapıya benzer ve birbiri üzerine ilave edilir. Ön bilgileri ve kavram yanlışları göz önüne alınmadan yapılacak olan öğretim etkinlikleri öğrenenlerin kavram yanlışlarının artmasına neden olacaktır (Akt: Avcı, Kara ve Karaca, 2012).

Bu çalışmada muhasebe dersleri ve bu derslerde öğretilen kavramlar üzerinde durulmuştur. Oluşturulan iki aşamalı test yardımıyla öğrencilerde oluşan kavram yanlışları tespit edilmeye çalışılmıştır. Anket soruları oluşturulurken kendi deneyimlerimizden yararlanılmış ve sorular oluşturulduktan sonra uzman görüşüne başvurulmuştur.

Muhasebe derslerinde kavram yanlışlarının tespit edilmesi ileriki muhasebe derslerinde kavram yanlışların giderilmesinde etkili olacaktır.

2. Muhasebe Eğitimi

Muhasebe eğitimi mesleki bir eğitim olup, muhasebe eğitimden beklenen, eğitim verilen kişiye mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerinin edindirilmesidir (Zaif ve Ayanoglu, 2007: 117). Muhasebe eğitimi, ülkemizde yükseköğretim kurumlarında ve mesleki ve teknik liselerde verilmektedir. Bütün eğitim öğretim süreçlerinde amaç, ihtiyaç duyulan nitelikli muhasebe elemanlarını yetiştirmektir. Nitelikli ve kalifiye muhasebe elemanlarının yetiştirilmesinde de en büyük görev yükseköğretime düşmektedir (Güney, 2019: 941).

Nitelikli ve kalifiye muhasebe elemanları iş dünyasında önemli ve çeşitli roller oynar ve gerçekten de bir ulusun ekonomik gelişimini büyük ölçüde etkiler. İşletmelerde muhasebe işlevinin

desteklenmesi için temel, üniversitelerde muhasebe eğitiminin kalitesini yükseltmektir (Cheng, 2007: 582).

Muhasebe eğitiminde en önemli görev bu eğitimi verecek olan öğretim elemanlarına düşmektedir. Eğitimi verenin bilgisi ve bilgiyi aktarma yeteneği verilen eğitimin kalitesini etkileyecektir. Bu nedenle eğitimi verenlere büyük sorumluluk yüklenmektedir.

3. Literatür Araştırması

Literatürde en çok fen bilimleri alanında kavram yanlışlarıyla ilgili çalışma yapılmıştır. Muhasebe alanında ise yok denecek kadar azdır. Yapılan literatür taraması sonunda elde edilen sonuçların bir kısmı aşağıda verilmiştir.

Çardak (2009) yapmış olduğu çalışmada üniversitelerde su döngüsü ile ilgili eğitim gören fen öğrencilerinin kavram yanlışlarını saptamak amacıyla yapılan çalışmada, çizimlerin ve görüşmelerin analizleri sonucunda, öğrencilerin yarıdan fazlasının kapsamlı veya kısmen kavramsal bilgiye sahip olduğu, ancak öğrencilerin yaklaşık dörtte birinin bu konuyla ilgili kavram yanlışlarının olduğu görülmüştür.

Alwan (2011)'in araştırması öğrencilerin ısı ve sıcaklıktaki kavram yanlışlarını ortaya çıkarmak için tasarlanmıştır. Öğrencilerin ısı ve sıcaklık hakkındaki kavram yanlışları tespit edilmiştir. Öğrencilerin çoğunda ısı ve sıcaklık ile ilgili kavram yanlışlarının olduğunu ortaya koymuştur.

İzgi ve Alın (2017) bu çalışmasında ilköğretim öğrencilerinin fen bilimleri dersinde "yıldızlar" konusuyla ilgili kavram yanlışlarını tespit etmek için ilköğretim 8.sınıf öğrencilerine görüşme formu uygulanmış olup, bu görüşler üzerinden kavram yanlışları değerlendirilmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin "yıldızlar" konusunda kavram yanlışlarının olduğu tespit edilmiştir.

Ainiyah, İbrahim ve Hidayat (2018) çalışmasında insanlar ve bitki taşıma sistemleri hakkındaki kavram yanlışlarını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma için üç katmanlı bir test kullanılmıştır. Bu araştırmanın sonuçları, öğrencilerin insan ve bitki taşıma sistemleri hakkındaki yanlış algılarının hala yüksek olduğunu ve böylece öğrenme sürecini iyileştirmek ve öğrenci yanlış algılarını azaltmak için bir referans görevi görebildiğini göstermiştir.

Susanti (2018) bu çalışmada, fotosentez ve solunum kavramları konusundaki kavram yanlışlarına genel bir bakış kazandırma amaçlamıştır. Sonuç olarak fotosentez kavramı üzerinde, bitkilerde fotosentezin meydana geldiği yer ve zaman kavramı, fotosentezde güneşin rolü, fotosentez formunda enerji ihtiyacı ve rol hakkındaki kavram yanlışlarının hala devam ettiği ortaya çıkmıştır.

Chan ve İsmail (2013) yaptığı çalışmada öğrencilerin değişkenlik kavramını anlamada zorluklarla karşılaştıklarını göstermiştir ve öğrenciler arasında değişkenlik üzerine kavram yanlışlarını tespit etmiştir. Ayrıca çalışmada değişkenlikle ilgili iki yeni kavram yanlışlığı bulunmuştur.

Demirel Utku ve Erol (2015) tarafından üniversite öğrencilerinin muhasebe eğitiminde oluşan kavram yanlışları, uygulanan anketler ve öğrencilerle oluşturulan kavram haritaları anket yardımıyla tespit edilmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak çalışma bulgularına bakıldığında öğrencilerin muhasebe işleyiş mantığı, hesap hareketleri ve birçok konuda kavram yanlışlarına rastlanmıştır.

Yıldız ve Ülkü (2016) çalışmalarında lisans öğrencilerinin genel muhasebe dersinde anlatılan konularda kavram yanlışlarını belirlemek ve bu kavram yanlışlarının önlenmesinde kavram haritaları tekniğinin kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerini ortaya koymaktır. Sonuç olarak öğrencilerin amortisman, kredili işlem ve avans hesaplarının işleyiş konularında kavram yanlışlığı yaşadıkları tespit edilmiştir ve öğrencilerin büyük bir kısmı derste kavram haritaları kullanılmasının konular ve alt konular arasında bağlantı kurmada, kavramları bir düzen ve bütünlük içinde görmeye yardımcı olduğunu ifade etmişlerdir.

Chiou (2008) bu çalışmada, kavram haritalamanın öğrencilerin öğrenme kazanımlarını ve ilgilerini arttırmalarına yardımcı olmak için kullanılıp kullanılmayacağını incelemiştir. Katılımcılar, Tayvan'daki bir üniversitenin işletme fakültesindeki ileri düzey muhasebe kursuna kayıtlı 124

öğrencidir. Deneysel veriler iki önemli sonuç ortaya koymuştur. İlk olarak, bir kavram haritalama stratejisinin benimsenmesi, geleneksel açıklayıcı bir öğretim yöntemi kullanmakla karşılaştırıldığında öğrencilerin öğrenme başarısını önemli ölçüde artırabilir. İkincisi, öğrencilerin çoğu gelişmiş bir muhasebe kursunda kavram haritalamayı kullanmaktan memnun olmuşlardır. Kavram haritalamanın muhasebe kavramlarını anlamalarına, bütünleştirmelerine ve netleştirmelerine ve aynı zamanda muhasebe öğrenmelerine, ilgi alanlarını arttırmalarına yardımcı olabileceğini belirtmiştir.

4. Metodoloji

4.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi:

Bu çalışmanın amacı, geçerli ve güvenilir bir muhasebe kavram yanlışlığı testi geliştirmek ve öğrencilerde muhasebe konularında oluşan kavram yanlışlıklarını tespit etmektir. Bu tespitler sonucunda öğrencilerde oluşan kavram yanlışlıklarını giderme yolları aranabilecektir. Bu alanda genellikle fen vb. alanlarda fazlasıyla çalışma yapılmış fakat muhasebe alanında yeterince çalışma bulunmadığından dolayı bu çalışma muhasebe eğitiminin gelişimine katkı sağlayacağı söylenebilir.

4.2. Araştırmanın Yöntemi:

Bu çalışmada, üniversitede öğrenim gören, muhasebe ile ilgili birçok ders almış öğrencilerin muhasebe derslerine ait kavram yanlışlıklarını tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma nitel bir araştırmadır. İki aşamalı teşhis testleri kullanılmıştır. İki aşamalı teşhis testleri, iki kısımdan oluşan testlerdir. İki aşamalı testlerin ilk kısmı çoktan seçmeli sorulardan oluşmakta, ikinci kısmı ise ilk kısımda işaretlediği seçeneğin gerekçesi istenmektedir. Treagust (1988) ve Sun (2009) yaptıkları çalışmalarda kavram yanlışlıklarını tespit etmek için iki aşamalı teşhis testlerini kullanmıştır. Çalışmanın yöntemi bu araştırmalardan esinlenerek hazırlanmıştır.

1980'li yıllarda iki aşamalı teşhis testleri geliştirilmiş, bu testler bilimlerin farklı alanlarında kullanılmıştır. Bu tekniğin geliştirilme amacı çoktan seçmeli testlerin olumsuzluklarını azaltmaktır (Karataş vd., 2003: 57).

4.3. Çalışma Grubu:

Araştırma Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme bölümü 4.sınıfta eğitim gören ve derslere devam eden 112 öğrenciye uygulanmıştır.

Araştırmada, araştırmacının çalıştığı kurumdaki katılımcılara ulaşma kolaylığı açısından kolay ulaşılabilir örnekleme tekniği tercih edilmiştir. Kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Çünkü bu yöntemde araştırmacı, yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2018:123). Bu araştırma sırasında çalışmaya elverişli grubun kolay ulaşılabilirliği durumlarda tercih edilir (Özdemir ve Çalışkan, 2018: 664).

4.4. Veri Toplama Aracı:

Çalışma, İşletme bölümü 4.sınıf öğrencilerinin muhasebe dersinde oluşan kavram yanlışlıklarını tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu tespit için İşletme bölümü 4. Sınıf öğrencilerine iki aşamalı teşhis testi uygulanmıştır. Muhasebe kavram yanlışlığı testinin hazırlanmasında hem kendi bilgilerimizden hem de literatür bilgilerinden yararlanılmıştır. Araştırmada muhasebede kavram yanlışlıklarını tespit etmek için uzman görüşleri de alınarak bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçeği geliştirmek için öncelikle kavram yanlışlıklarıyla ilgili yapılmış çalışmalarda hangi araçların kullanıldığına bakılmıştır. Bu çalışmalarda iki aşamalı teşhis testlerinin kullanıldığı ve öğrencilerin cevaplarına göre yorum yapıldığı görülmüştür (Özdemir ve Çalışkan, 2018: 664). Bu çalışmada öğrencilerin demografik özelliklerine ait 5 adet soru sorulmuştur. İki aşamalı teşhis testlerinde ise 20 adet soru sorulmuştur. Kavram yanlışlığı testlerinin ilk aşamasında normal başarı testi gibi sorular sorulmuştur. İkinci aşamasında ise ilk aşamada verdiği cevabın gerekçesi istenmiştir. İkinci aşamadaki sorular, verdikleri cevapların kavram yanlışlığı mı yoksa soruyu bilmemekten mi kaynaklandığının tespitine yönelik olarak sorulmuştur. Hazırlanan soruların birinci aşaması çoktan seçmeli sorulardan, ikinci

aşaması ise açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Soruların taslağı hazırlanırken muhasebe alanında birçok öğretim elamanının fikirleri alınmış ve tavsiyeler üzerine düzeltmeler yapılmıştır.

Araştırmada analiz edilen tüm benzetmeler araştırmacı ve birçok öğretim elemanı tarafından sınıflandırma bakımından “fikir birliği” ve “fikir ayrılığı” yönünden tartışılmıştır. Güvenirlik için Miles ve Huberman’ın (1994) öne sürdüğü güvenirlilik formülü kullanılmıştır.

$$\text{Güvenirlilik} = \text{Fikir Birliği} / (\text{Fikir Birliği} + \text{Fikir Ayrılığı})$$

Bu formülün uygulanmasıyla araştırmacının güvenirliliği % 92 olarak bulunmuştur. Araştırmanın güvenilir kabul edilebilmesi için güvenirlilik hesaplarının %70’in üzerinde çıkması gerekir (Duban, 2010: 166). Araştırma sonucu, güvenilir kabul edilmiştir.

4.5. Verilerin Analizi:

Bu araştırmada, elde edilen veriler, nitel araştırmada kullanılan analiz yöntemlerinden betimsel analiz tekniğine göre değerlendirilmiştir.

Betimsel analizde amaç, elde edilen sonuçları düzenlenmiş ve yorumlanmış şekilde okuyucuya ulaştırmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 239). Uygulanan formlar önce birden yüz on ikiye kadar numaralandırılmıştır ve demografik özelliklerin soruları SPSS 24 programı yardımıyla frekans dağılımı analizi yapılmıştır. Kavram yanlışlarına ait iki aşamalı teşhis testleri ise verilen cevaplara göre gruplandırılıp, yüzdeleri hesaplanmıştır ve betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir.

5. Araştırma Bulguları

Araştırma bulguları iki aşamalı olarak analiz edilmiştir. İlk aşamada öğrencilerin demografik özelliklerine ait frekans ve yüzdeler verilmiştir. İkinci aşamada ise iki aşamalı teşhis testlerine dayanarak kavram yanlışlarını tespit etmek amacıyla sorulara verilen cevaplar gruplandırılıp frekans ve yüzde dağılımı yapılmıştır.

5.1. Genel Tanımlayıcı İstatistikler

Bu kısımda öğrencilerin demografik özellikleri, muhasebe mesleğini seçme durumu, muhasebe dersine çalışma sebebi, yaşadığı yer ve mezun olduğu okula ait elde edilen bulgular ve değerlendirmeler yer almaktadır.

Tablo 1. Ankete Katılanların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler	Cevap	Frekans	%
Cinsiyet	Erkek	58	51,8
	Kadın	54	48,2
	Toplam	112	100
Mezun olduğunda muhasebe mesleğini seçme	İstemiyorum	30	26,8
	Kararsızım	52	46,4
	İstiyorum	30	26,8
	Toplam	112	100
Muhasebe dersine çalışma sebebi	Akademik kariyer perspektifimi geliştirmek için	12	10,7
	İş hayatımda yardımcı olması düşüncesiyle teorik bilgimi geliştirmek için	50	44,6
	Bu dersi geçebilmek için	33	29,5
	İşletmelerin işleyişini daha iyi anlayabilmek için	17	15,2
	Toplam	112	100

Yaşadığı yer	İl	72	64,3
	İlçe	25	22,3
	Köy	15	13,4
	Toplam	112	100
Mezun olduğu okul türü	Açıköğretim Lisesi	8	7,1
	Meslek Lisesi	16	14,3
	Özel Lise	1	0,9
	Anadolu Lisesi	87	77,7
	Toplam	112	100

Tablo 1'e göre, ankete katılan öğrencilerin %51,8'i erkek, %48,2'si kadındır. Katılımcılardan %26,8'i muhasebe mesleğini seçmek istemediklerini belirtmiş, % 46,4'ü kararsız olduğunu ve % 26,8'inin bu mesleği seçmek istediklerini belirtmişlerdir. Katılımcı öğrencilerin %10,7'si muhasebe dersine çalışılma sebebinin, akademik kariyer perspektifini geliştirmek olduğunu, %44,6'sı iş hayatında yardımcı olması düşüncesiyle teorik bilgisini geliştirmek olduğunu, %29,5'inin dersi geçebilmek olduğunu, % 15,2'sinin işletmelerin işleyişini daha iyi anlamak olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların yaşadığı yeri tespit etmek amacıyla sorulan soruya %64,3'i il, %22,3'ü ilçe, %13,4'ü köy seçeneğini işaretlemiştir. Katılımcıların %7,1'i açıköğretim lisesi mezunu, %14,3'ü meslek lisesi mezunu, %0,9'u özel lise mezunu, %77,7'si anadolu lisesi mezunu olduğunu belirtmiştir.

5.2. Kavram Yanlışlarına İlişkin Analiz Sonuçları

Bu bölümde öğrencilerin muhasebe derslerinde sahip oldukları kavram yanlışlarının tespitine yönelik iki aşamalı teşhis testinde yer alan sorulara, katılımcı öğrencilerin verdiği cevaplara, cevapların gruplandırılmalarına ve değerlendirmelere yer verilmiştir.

Tablo 2. "Fırının sattığı ekmek, ticari maldır." ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)	
EVET	Üretim yapıldığı için ticari maldır.	20	0,18	
	Karşılığında bir ücret alıyor ve bundan gelir elde ediyor.	26	0,23	
	Ticari amaçla satıldığı için.	8	0,07	
	Üründür.	5	0,23	
	Bir kazanç elde etmek istiyor.	29	0,07	
	Fırın bir ticarethanedir.	6	0,23	
	Standart bir maldır ve kâr amacı yoktur.	1	0,07	
	Nihai mal.	1	0,23	
	Tüketici müşteri.	1	0,07	
	Müşteri istek ve ihtiyaçlarına cevap veriyor.	1	0,23	
	TOPLAM		98	0,88
	HAYIR	Ticari mal değil insan ihtiyacıdır.	9	0,08
		Yiyecek ticari mala girmez.	3	0,03
Ekmek ticari mal değildir. Ticari mal, işletmeye ait demirbaşlardır.		1	0,01	
Mamuldür.		1	0,01	
TOPLAM		14	0,13	

Tablo 2’de verilen soruya göre, fırının sattığı ekmeğe, mamuldür. Sevilengül (2011)’e göre işletmenin satmak üzere ürettikleri mamuldür ve ticari mal stokunun satın alınmış olması onu mamullerden ayırır. Katılımcı öğrencilerin verdiği cevaplar incelendiğinde 1. aşamada evet diyerek yanlış cevap verip, yanlış gerekçe gösterenler % 88’dir. 1. aşamada “hayır” cevabıyla doğru cevap verip, “mamuldür” cevabıyla doğru gerekçe gösteren katılımcı oranı ise % 1’dir. Yanlış gerekçe gösteren ise %, 12’dir. Toplamda bakıldığında % 99’luk bir katılımcıda “ticari mal” ve “mamul” kavramlarında bir eksiklik olduğu söylenebilir.

Tablo 3. “Müşteriden alınan çekin, satıcıya verilmesi çek keşidesidir.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	Çek keşidedir.	17	0,15
	Borç ödeme niteliği taşıdığı için.	6	0,05
	Çek keşide etmek çek bozdurmak demektir.	14	0,13
	Verilen çekin arkasında ismi soy ismi olduğundan çek keşidedir.	5	0,04
	Başkasından alınan çeki vermeye keşide denir.	7	0,06
	Satılması demek keşide etmektir.	4	0,04
	Alınan çekin verilmesi ciro etmektir.	5	0,04
	Çeki aldığım zaman çek keşidesidir.	6	0,05
	TOPLAM	64	0,57
	HAYIR	Bu işlem cirodur.	22
Çek keşide düzenlemek demektir.		8	0,07
Poliçedir.		7	0,06
Alınan çektir.		6	0,05
Kendi verdiği çeki ciro edemez.		1	0,01
Keşide çek zamanını ifade eder.		1	0,01
Keşide bozdurma demektir.		3	0,03
TOPLAM		48	0,43

Tablo 3’te sorulan soruda, müşteriden alınan çekin, satıcıya verilmesi çekin ciro edilmesidir. Gökgöz (2017)’ye göre ciro, çek üzerindeki hakkın üçüncü bir kişiye devredilmesidir. Katılımcı öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında 1. aşamada evet diyerek yanlış cevap verip, “alınan çekin verilmesi ciro etmektir” cevabıyla doğru gerekçe gösteren katılımcı % 4’üdür. 1. Aşamada yanlış cevap verip, yanlış gerekçe gösterenler ise % 53’tür. 1. aşamada “hayır” cevabıyla doğru cevap verip, “bu işlem cirodur” ve “çek keşide düzenlemek demektir” cevabıyla doğru gerekçe gösteren katılımcı % 27’dir. 1. aşamada doğru cevap verip, yanlış gerekçe gösteren katılımcı oranı ise, % 16’dır. Genele bakıldığında % 69 oranında “çek ciro” ve “çek keşidesi” kavramlarında eksiklik olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 4. “KDV hariç tutarı 100 TL olan ayakkabıya 100 TL ödenecek demektir.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	KDV dahil değildir.	14	0,13
	KDV eklenince dahil olur.	7	0,06
	Net ücret 100 TL’dir.	5	0,04
	KDV tutarı verilmemiş.	2	0,02
	KDV hesaplanması gerekir.	2	0,02
	TOPLAM	30	0,27

HAYIR	KDV dahil ödenir.	79	0,71
	KDV hariç indirim yoksa KDV'li tutar ödenir.	1	0,01
	İçerisinde kâr payı barındırır.	1	0,01
	101 alınan çekler olmaz 103 verilen çekler de olur.	1	0,01
TOPLAM		82	0,73

Türk Dil Kurumu'na göre hariç kelimesinin anlamı dışta kalmak üzere, dışında sayılmak üzere, müstesnadır (Türk Dil Kurumu, 2019). Buradan yola çıkarak KDV hariç fiyatın dışında anlamı verir. Tablo 4'te sorulan sorunun cevabı ise, KDV hariç tutarı 100 TL olan ayakkabıya, fiyatın üzerine KDV eklenerek ödenir olacaktır. Katılımcıları verdiği cevaplara bakıldığında, 1. aşamada "evet" yanlış cevabını verip, "net ücret 100 TL'dir" ve "KDV tutarı verilmemiş" yanlış gerekçeleri verenler, % 6'dır. Doğru gerekçe gösterenler ise, % 21'dir. 1. aşamada "hayır" doğru cevabını verip, "KDV dahil ödenir" ve "KDV hariç indirim yoksa KDV'li ödenir" cevaplarıyla doğru gerekçe verenler % 72'dir. Yanlış gerekçe gösterenler ise, % 2'dir. Sonuca bakıldığında % 4 katılımcı yanlış cevap vermiştir. Bu da "KDV hariç" ve "KDV dahil" kavramlarının iyi anlaşıldığı ve kavram yanlışlığının olmadığı söylenebilir.

Tablo 5. "İşletmenin kullanmak üzere aldığı kırtasiye malzemesi, maliyettir." ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)	
EVET	Maliyet amaca ulaşmak için yapılan katlanılan harcamalardır.	34	0,30	
	Kırtasiye malzemesi gider olduğu için işletmeye maliyet unsuru oluşturur.	17	0,15	
	İşletmenin kasasından para çıktığı için ve işletmenin fayda sağladığı için.	17	0,15	
	İşletmede kullandığı için maliyettir.	12	0,11	
	Duran varlıkları kapsadığı için maliyettir.	1	0,01	
	Bir ticari maldır kalem, silgi vb malları satmaları sonucu maliyet söz konusudur.	1	0,01	
	Kâr sağlamadığı için maliyettir.	2	0,02	
	TOPLAM	84	0,75	
	HAYIR	İşletmede kullanıldığı için işletme gideridir.	14	0,13
		İşletme kullanacağı için maliyetten sayılmaz.	7	0,06
Kullanmak amacıyla alındığı için harcamadır.		4	0,04	
Maliyet hesaplarırken kağıdın maliyetinin bile eklenmesi saçmadır.		1	0,01	
Kullanılacak olanlar demirbaştır maliyet olmaz.		1	0,01	
Maliyet parayı kapsar.		1	0,01	
TOPLAM	28	0,25		

Tablo 5'te ise, işletmenin kullanmak üzere aldığı kırtasiye malzemesi, giderdir. Gider, işletme faaliyetlerini devam ettirebilmek için yapılan varlık ve hizmet kullanımlarının veya tüketimlerinin belli bir dönemdeki parasal ifadesidir (Karakaya, 2006: 13-14). Cevaplara bakıldığında 1. aşamada "evet" diyerek yanlış cevap verip, yanlış gerekçe gösteren katılımcı % 75'dir. 1. aşamada "hayır" diyerek doğru cevap verip, "işletmede kullanıldığı için işletme gideridir" cevabıyla doğru gerekçe gösterenler ise, % 13'dür. Yanlış gerekçe gösterenler ise % 12'dir. Toplama bakıldığında % 87'lik oranda katılımcıda maliyet ve gider kavramlarında eksiklik olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 6. “Bir mobilyacının kereste alımı, giderdir.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	Mal alındığı için giderdir.	49	0,44
	Maliyettir.	12	0,11
	Harcamadır.	4	0,04
	Hammaddedir.	4	0,04
	Mobilyacı için kereste ilk madde ve malzemedir.	1	0,01
	Karşılığında işletme para kazanıyor.	1	0,01
	TOPLAM	71	0,63
HAYIR	Kereste maliyettir.	37	0,33
	Kereste mobilyacı için ham maddedir.	1	0,01
	Gider işletmenin sürekli devam eden ihtiyaçlarıdır mesela işçi ücreti, dükkan kirası.	1	0,01
	Bir ticari mal ortaya çıkarmak için o malda kullanılacak malzemeler gider olarak kabul edilmez.	1	0,01
	Kereste ana malzemedir işlenecek üründür.	1	0,01
	TOPLAM	41	0,37

Tablo 6’da yer alan bir mobilyacının kereste alımı, giderdir sorusunun doğrusu kereste alımı maliyettir olacaktır. Kereste bir hammaddedir ve mamul üretimini gerçekleştirmek için tüketilmiştir ve bu durumda, tüketilen hammadde bedeli üretilen mamul maliyetini oluşturur (Karakaya, 2006: 17). Katılımcıların verdiği cevaplara bakıldığında, 1. aşamada “evet” cevabıyla yanlış cevap verip, “maliyettir” ve “hammaddedir” cevaplarıyla doğru gerekçe gösteren % 15’dir. Yanlış gerekçe gösterenler ise % 48’dir. 1. aşamada “hayır” diyerek doğru cevap verip, “kereste maliyettir” ve “kereste mobilyacı için ham maddedir” cevabıyla doğru gerekçe gösterenler % 34’dür. Yanlış gerekçe gösterenler ise % 3’tür. Genele bakıldığında % 51 katılımcının “gider” ve “maliyet” kavramlarında eksiklikleri olduğu söylenebilir.

Tablo 7. “Muhasebe matematiksel işlemlerden ibarettir.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	Genelde sayısal işlemsel yapılıdır.	24	0,21
	Girdi çıktılar hesap edilir.	9	0,08
	Borç ve alacağı birbirine eşitlemek durumundadır.	1	0,01
	Bilgisayar üzerine sayılarla kayıt ediliyor.	1	0,01
	TOPLAM	35	0,31
HAYIR	Analiz gerektirir.	26	0,23
	Muhasebe her zaman sayısal değildir sözel muhasebe de vardır.	29	0,26
	Matematiksel işlemlerin uygulaması konusunda VUK kurallarına dayanır.	1	0,01
	Hesap ve yevmiye kayıtları da vardır.	5	0,04
	Matematikten ziyade kendi içinde bir işleyişi ve mantığı vardır.	5	0,04
	Matematiksel işlemlerden ibarettir.	1	0,01
	Temel kavramları hukuksal konuları da içerir.	3	0,03
	İşletmenin kâr zarar yaptığını belirlemektir.	7	0,06
TOPLAM	77	0,69	

Tablo 7’de verilen soruda olması gereken matematiksel işlemlerden ziyade, muhasebe; mali nitelikli ve parayla ifade edilen işlemlere ve olaylara ait bilgilerin kaydedilmesi, sınıflandırılması, özetlemesi, analiz edilmesi, yorumlanması suretiyle, kurumlara raporlar şeklinde sunan bilim dalıdır (Acar ve Tetik, 1998: 14). 1. aşamada “evet” diyerek yanlış cevap verip, yanlış gerekçe gösteren katılımcı oranı % 31’dir. 1. aşamada “hayır” cevabıyla doğru cevap verip, doğru gerekçe gösterenler % 42’dir. Doğru cevap verip, “Muhasebe her zaman sayısal değildir sözel muhasebe de vardır” ve “Matematiksel işlemlerden ibarettir” cevaplarıyla yanlış gerekçe gösterenler ise % 27’dir. Toplama bakıldığında % 58’lik bir oranla “muhasebe” kavramında eksiklik olduğu söylenebilir.

Tablo 8. “Muhasebe temel kavramlarından kişilik kavramı yöneticilerin güvenilir, dürüst, saygılı olmasıdır.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	Muhasebeci güvenilir olmalıdır.	31	0,28
	Kişilik kavramı insan davranışlarını ele alır.	22	0,20
	Muhasebenin temel kavramları ilkesine uyulması gerekiyor.	9	0,08
	Hortumculuk yapabilir.	1	0,01
	Yöneticinin kendi şahsına işlem yürütebilmesi ama bu işlem işletme için yapılır, şahıs için değil.	1	0,01
	Muhasebe önemli bir konudur bu işi yapan kişilerin böyle olması gerekiyor.	27	0,24
	TOPLAM	91	0,81
HAYIR	Kişilik kavramı bir muhasebe terimini gösterir.	5	0,04
	İşletmenin tüzel kişiliğini ifade eder.	14	0,13
	Muhasebe tutanların kişilik kavramıdır.	2	0,02
	TOPLAM	21	0,19

Tablo 8’de verilen soruda doğru cevap, kişilik; işletmenin sahip ya da sahiplerinden, yöneticilerinden, çalışanlarından ve işletme ile ilgili olanlardan ayrı bir kişiliğe sahip olduğunun kabul edilmesini ve işletmenin muhasebe işlemlerinin yalnızca bu kişilik adına yürütülmesi gerektiğini anlatan ifadedir (Sevilengül, 2011: 18). 1. aşamada “evet” diyerek yanlış cevap verip, yanlış gerekçe gösterenler % 81’dir. 1. aşamada “hayır” diyerek doğru cevap verip, “işletmenin tüzel kişiliğini ifade eder” cevabıyla doğru gerekçe gösterenler % 13’tür. Yanlış gerekçe gösterenler ise % 6’dır. Genele bakıldığında yanlış cevap verenler % 87’dir. Muhasebenin temel kavramlarından olan “kişilik” kavramının katılımcılar tarafından bilinmediği söylenebilir.

Tablo 9. “Muhasebeci, verginin en az tahakkuk etmesini sağlayan kişidir.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	Müşterilerin az vergi ödemesini sağlar.	8	0,07
	En az maliyeti sağlamaya çalışır.	6	0,05
	İşletmenin kârını arttırmak amacı güder.	4	0,04
	Verginin hesaplanmasını ve giderin hesaplanmasını sağlayan kişidir.	5	0,04
	İşletmesini düşünmek zorundadır.	1	0,01
	Muhasebeci yol yordamı bilir.	14	0,13
İşletmelerin gider ve gelirlerini dengeli tutar.	7	0,06	
	TOPLAM	45	0,40

HAYIR	Vergiyi düzenli ödemelerine yardımcı olan ve kayıtları tutan kişidir.	33	0,29
	Bu vergi kaçakçılığıdır.	8	0,07
	Muhasebeci güvenilir ve dürüst olmalıdır.	3	0,03
	Muhasebe vergiden muaf olmayı sağlamaz.	3	0,03
	Muhasebeciler VUK kanunlarına göre vergi tahakkuk kaydı yapar.	9	0,08
	İşletmeci vergiyi az ödemek için giriş çıkışlar yapabilir.	3	0,03
	İlgi alanı değildir onunla ilgilenmez.	8	0,07
TOPLAM		67	0,60

Muhasebeci; 3568 sayılı yasaya göre; “gerçek ve tüzel kişilere ait teşebbüs ve işletmelerin; genel kabul görmüş muhasebe prensipleri ve ilgili mevzuat hükümleri gereğince, defterlerini tutmak, bilanço, kâr-zarar tablosu ve beyannameleri ile diğer belgelerini düzenlemek ve benzeri işleri yapmak” şeklinde tanımlanabilir (Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu, 1989). Katılımcıların verdiği cevaplara göre, 1. aşamada “evet” diyerek yanlış cevap verip, yanlış gerekçe gösterenler %40’dır. 1. aşamada doğru cevap verip, “Vergiyi düzenli ödemelerine yardımcı olan ve kayıtları tutan kişidir” ve “Muhasebeciler VUK kanunlarına göre vergi tahakkuk kaydı yapar” cevaplarıyla kısmen doğru gerekçe gösterenler % 37’dir. 1. aşamada doğru cevap verip, yanlış gerekçe gösterenler ise % 23’dür. Toplamda % 63 katılımcı yanlış cevap vermiştir. Sonuç olarak “muhasebecilik mesleğiyle” ilgili eksikliklerin olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 10. “Kâr, işletmenin dönemde elde ettiği, ihtiyaç duyduğunda kullanabileceği paradır.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	Gelirden giderler çıkarıldığında kalan paradır.	22	0,20
	Sattığı maldan elde ettiği kâr istediği zaman istediği yerde kullanabilir, ortaklara dağıtabilir.	26	0,23
	İşletme kendini güvende tutmak zorundadır.	1	0,01
	Elde edilen kâr sermayeye dahil edilebilir.	3	0,03
	Kâr belli dönemde elde edilen kazançtır maliyetler hariç elinde kalan net kazançtır.	26	0,23
	Yeni yatırımlar yapabilir.	1	0,01
	TOPLAM	79	0,71
HAYIR	İhtiyaç olmaması halinde de kullanılabilir.	2	0,02
	Kâr istenildiği (sıkıştığında, mal almak için) zaman kullanılır.	9	0,08
	Kâr elde edildiğinde ihtiyaç duyulduğu anda kullanılabilir para değildir.	1	0,01
	Satıştan maliyet ve giderlerin çıkarıldığı ve kalan fazla miktara denir.	16	0,14
	İşletmenin temel amacı kâr sağlamaktır kârın amacı işletmenin sürekliliğidir.	1	0,01
	İşletmeler kâr elde etmek amacıyla yola çıkar.	1	0,01
	Sadece kullanılmaz ortaklara da dağıtılır.	1	0,01
	Şirket sahibinin cebine kalan paradır.	2	0,02
	TOPLAM	33	0,29

Kâr; gerçekleşen hasılatın bu hasılatın elde edilmesi için oluşan giderlerin düşülmesi sonucu artı kalan fazlalıktır (Atabey vd. 2010: 691). Fakat Tablo 10’daki soruda kârın tanımı aranmamaktadır. Sorunun sorulma amacı kârın somut bir değer olarak algılanmasından kaynaklanan yanlış algının tespit edilmesidir. Bilançoda dönem kârının karşılığı dönen varlıklar içerisinde yer

alır(Özdemir, 2019). Bu da kârın hazırda, elde tutulan bir para olmadığını gösterir. Katılımcıların cevaplarına bakıldığında, 1. aşamada “evet” diyerek yanlış cevap verip, “gelirden giderler çıkarıldığında kalan paradır” cevabıyla kısmen doğru cevap verenler % 20’dir. Yanlış gerekçe gösterenler ise % 51’dir. 1. aşamada “hayır” diyerek doğru cevap verip, “Kâr elde edildiğinde ihtiyaç duyulduğu anda kullanılabilir para değildir” ve “Satıştan maliyet ve giderlerin çıkarıldığı ve kalan fazla miktara denir” cevaplarıyla kısmen doğru cevap verenler % 15’tir. Yanlış gerekçe gösterenler ise %14’tür. Genelde % 65 oranında katılımcıda “kârın” ihtiyaç duyulduğunda kullanılabileceği yanlışlığı oluşturduğu söylenebilir.

Tablo 11. “Borçla mal satın alındığında, parantezde verilen (satıcılar, verilen çekler, borç senetleri) hesaplardan birinin borcuna yazılır.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	Borçla mal satın alındığından bu hesaplardan birinin borcuna yazılır.	22	0,20
	Borç senetleri hesabının borcuna yazılır.	18	0,16
	Satıcılar hesabının borcuna yazılır.	22	0,20
	Muhasebede her işlemin kaydı yapılmalıdır.	11	0,10
	Parantez içindeki hesaplar kullanılır.	5	0,04
	Nakit para kullanımı yoktur.	1	0,01
	İşletme nakit ödeme yapmıştır.	3	0,03
	İşletmenin ödemesi gereken tutarı gösterir.	1	0,01
	120 alıcılar hesabı ve121 alacak senetleri hesabı kullanılır.	1	0,01
	Mal satın alımında gider verilen çekler hesabının borcuna yazılır.	2	0,02
	Bu hesapların artışları borç azalışları alacak tarafına yazılır.	1	0,01
	TOPLAM	87	0,78
	HAYIR	Borçla mal alındığında satıcıya olan borcumuz artacağı için artış alacakta izlenir.	20
Muhasebesel olarak kayıt altına alıp takip edebilmek için.		1	0,01
Mal satın alırsak ticari mallar hesabı mal satarsak satıcılar hesabı borçlanır.		1	0,01
Bunlar kaynak hesaplarıdır ilk kaydı ve artışlarını alacak tarafına yazar.		2	0,02
Alıcılar hesabına yazılır.		1	0,01
TOPLAM		25	0,22

Mal satın alındığında borçlanılır ve borçlar (yabancı kaynaklar) bilançonun kaynak (pasif) hesapları içinde yer alır. Tablo 11’in sorusunun cevabı, borçla mal satın alındığında parantezde verilen (satıcılar, verilen çekler, borç senetleri) hesaplardan birinin borcuna değil alacağına yazılır olacaktır. Çünkü kaynaklarla ilgili hesaplara ilk kayıt devamlı ilgili hesabın alacağına yapılır ve kaynaklarda bir artış olması halinde ilgili kaynak hesabının izlendiği hesap alacaklanır (Sevilengül, 2011: 46). Katılımcıların cevaplarına bakıldığında, 1. aşamada “evet” diyerek yanlış cevap verip, yanlış gerekçe gösterenler % 78’dir. 1. aşamada “hayır” doğru cevabını verip, “Borçla mal alındığında satıcıya olan borcumuz artacağı için artış alacakta izlenir” ve “Bunlar kaynak hesaplarıdır ilk kaydı ve artışlarını alacak tarafına yazar” cevaplarıyla doğru gerekçe verenler % 20’dir. Yanlış gerekçe gösterenler ise, % 2’dir. Toplamda yanlış cevap verenler % 80’dir. Sonuçlara bakıldığında “borç”, “alacak” kavramlarında ve “hesapların işleyiş özellikleri” konularında eksiklik bulunduğu söylenebilir.

Tablo 12. “Veresiye olarak mal satıldığında, parantezde verilen (alıcılar, alınan çekler, alacak senetleri) hesaplardan birinin alacağına yazılır.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	120 Alıcılar hesabına yazılır.	4	0,04
	Alınan çeklerin alacağına yazılır.	5	0,04
	Alacak senetlerine yazılır.	16	0,14
	Borç tarafına yazılır.	6	0,05
	Veresiye borçlarda çekler kullanılmazlar.	2	0,02
	Mal satıldığında muhasebe kaydı alacağına yazılır.	8	0,07
	Bu hesaplar kullanılır.	42	0,38
	TOPLAM	83	0,74
HAYIR	Bu hesapların kaydı borca yazılır.	24	0,21
	Veresiye olduğu için yazılmamalıdır.	1	0,01
	Veresiye mal 100 kasa hesabının borcuna yazılır alacağına ise 153 ticari mallar yazılır.	1	0,01
	300 lü hesaplar kullanılır.	1	0,01
	Satıcılar hesabına yazılır.	1	0,01
	Veresiye mal verdiğini göstermek için.	1	0,01
	TOPLAM	29	0,26

Veresiye olarak mal satıldığında ticari alacak oluşur ve alacaklar bilançonun varlık (aktif) hesapları içinde yer alır. Tablo 12'nin sorusunun cevabı, veresiye olarak mal satıldığında, parantezde verilen (alıcılar, alınan çekler, alacak senetleri) hesaplardan birinin alacağına değil borcuna yazılır olacaktır. Çünkü varlıklarla ilgili hesaplara ilk kayıt ilgili hesabın borcuna yapılır ve varlıklarda bir artış olması halinde ilgili varlık hesabının izlendiği hesap borçlanır (Sevilengül, 2011: 46). Katılımcıların verdiği cevaplara göre, 1. aşamada “evet” diyerek yanlış cevap verip, “borç tarafına yazılır” cevabıyla doğru gerekçe gösterenler % 5'tir. Yanlış gerekçe gösterenler ise, % 69'dur. 1. aşamada “hayır” diyerek doğru cevap verip, “bu hesapların kaydı borca yazılır” cevabıyla doğru gerekçe gösterenler % 21'dir. Yanlış gerekçe gösterenler ise % 5'tir. Genelde % 74 katılımcı yanlış cevap vermiştir. Bu nedenle “borç”, “alacak” kavramlarında ve “hesapların işleyiş özellikleri” konularında eksiklik bulunduğu söylenebilir.

Tablo 13. “Kredili mal satın alındığında, banka kredileri hesabının alacağına yazılır.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	Kredili mal olduğu için.	36	0,32
	Kredi bankaya özgü bir yöntem veya hesap türüdür.	12	0,11
	Alacağına yazılır.	7	0,06
	153 ticari mallar hesabı borçta olur.	1	0,01
	Hesapta eksik olmasın diye gerekli.	1	0,01
	Para banka hesabından çıkıyor.	7	0,06
	TOPLAM	64	0,57
	HAYIR	Borcuna yazılır.	23
Alıcılar hesabına yazılır.		6	0,05
Satıcılar hesabına yazılır.		6	0,05
Sadece bankadan çekilen krediler bu hesaba yazılır.		9	0,08
Banka kredisi kullanılmıyor.		1	0,01
153 Ticari mallar hesabı borç kısmına 102 bankalar hesabı alacak kısmına yazılır.		1	0,01
Kredili, veresiye demektir.		2	0,02
TOPLAM		48	0,43

İşletme tarafından yapılan satın alma işlemleri peşin ya da kredili olabilir. Kredili işlemlerde, satın alma bedeli satın alma tarihinden itibaren belli bir süre sonra ödendiğinden, satın alma ile ödeme tarihi arasında geçen süre zarfında işletmeye kredi sağlanmış olmaktadır (Atabey vd., 2010: 516). Tablo 13’de yer alan sorunun cevabı ise, kredili mal satın alındığında, banka kredileri hesabına yazılmaz, çünkü işletmeye kredili olarak mal veya hizmet satan kişilerin işletmeden olan senetsiz alacakları satıcılar hesabında izlenir (Sevilengül, 2011: 493). Katılımcıların verdiği cevaplara göre, 1. aşamada “evet” diyerek yanlış cevap verip, yanlış gerekçe gösterenler % 57’dir. 1. aşamada “hayır” doğru cevabını verip, “satıcılar hesabına yazılır”, “sadece bankadan çekilen krediler bu hesaba yazılır”, “banka kredisi kullanılmıyor” ve “kredili, veresiye demektir” cevaplarıyla kısmen doğru gerekçe ve doğru gerekçe gösterenler % 16’dır. Yanlış gerekçe gösterenler ise, % 27’dir. Toplamda yanlış cevap verenler ise, % 84’tür. Bu nedenle “kredili işlem” kavramında eksiklikler olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 14. “Çek cirosu, çekin günlük hasılatıdır.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	Çek günlük hasılatıdır.	37	0,33
	Kasaya para girer ve para yerine kullanılır.	9	0,08
	Günü gelmeden ciro olmaz.	1	0,01
	Çeke yazılan ücreti tahsil edilmelidir.	1	0,01
	Çeki alınmıştır.	1	0,01
	Başka günlerde de yapılabilir.	1	0,01
	TOPLAM		50
HAYIR	Çekin başka birine imzalanarak devredilmesi.	12	0,11
	Çekin bedelidir.	8	0,07
	O günlük kasadaki ciro, çek değildir.	3	0,03
	Çek cirosu toplam ayın cirosudur.	8	0,07
	Çekin elde edilen kârıdır.	1	0,01
	Çek cirosu çeki bozdurmak demektir.	11	0,10
	Çekin ödenmesidir.	7	0,06
	Cironun belli tarihleri vardır.	10	0,09
	Alınan çektir.	2	0,02
	TOPLAM		62

Tablo 14’de ise çek cirosu, çekin günlük hasılatıdır ifadesi yanlıştır, çünkü Gökğöz (2017)’ye göre ciro, çek üzerindeki hakkın üçüncü bir kişiye devredilmesidir. Katılımcıların verdikleri cevaplara göre, 1. aşamada “evet” yanlış cevabını verip, yanlış gerekçe gösterenler % 45’tir. 1. aşamada “hayır” doğru cevabını verip, “çekin başka birine imzalanarak devredilmesi” diyerek doğru gerekçe gösterenler % 11’dir. Yanlış gerekçe gösterenler ise, % 44’tür. Toplam olarak % 89 katılımcı yanlış cevap vermiştir. Buna göre “çek cirosu” kavramında katılımcı öğrencilerin eksiklikleri bulunmaktadır.

Tablo 15. “İşletmede tüketilen kırtasiye, harcamadır.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	Kırtasiye giderdir.	29	0,26
	Belli bir maliyetle alındığı ve ücret ödendiği için harcamadır.	30	0,27
	İşletmenin maliyetine yazılır.	10	0,09
	TOPLAM	69	0,62
HAYIR	Kırtasiye harcamaları işletmede kullanıldığı için gider olur.	26	0,23
	Kırtasiye maliyettir.	13	0,12
	Satış ticaretidir.	3	0,02
	Tüketilen satılan mallardır harcama değil işletmeye kârdır.	1	0,01
	TOPLAM	43	0,38

Tablo 15'teki soruda işletmede tüketilen kırtasiye, harcama değil, giderdir. Gider, işletme faaliyetlerini sürdürebilmek için, belli bir dönemde varlık ve hizmet kullanımlarının parasal ifadesidir (Karakaya, 2006: 13-14). Katılımcıların verdiği cevaplara bakıldığında, 1. aşamada “evet” yanlış cevabını vererek, “kırtasiye giderdir” doğru gerekçesini verenler % 26'dır. Yanlış gerekçe gösterenler ise, % 36'dır. 1. aşamada “hayır” doğru cevabını verip, “kırtasiye harcamaları işletmede kullanıldığı için gider olur” doğru gerekçesini verenler % 23'tür. Yanlış gerekçe verenler ise, % 15'tir. Genel toplama bakıldığında, “harcama” ve “gider” kavramlarında eksikliği olan katılımcılar % 51'dir.

Tablo 16. “İşletmelerin mal satışı yaptığı firma, satıcılarıdır.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	Firmaların mal satışı yaptığı firma, alıcılardır.	7	0,06
	Mal satışını satıcılar yapar.	35	0,31
	Ticari mallar hesabına kayıt edilir.	1	0,01
	TOPLAM	43	0,38
HAYIR	İşletmelerin mal satışı yaptığı firmalar, alıcılardır.	63	0,56
	Perakendeciler, aracılar, komisyoncular vb olabilir.	3	0,03
	Sadece satıcılara değil bireysel olarak satılabilir.	3	0,03
	TOPLAM	69	0,62

Tablo 16'da yer alan soruda ise doğru cevap, işletmelerin mal satışı yaptığı firma, alıcılardır. Alıcılar, kendilerine vadeli olarak mal veya hizmet satılan firmalar veya kişilerdir (Sevilengül, 2011: 223). Katılımcıların verdiği cevaplara bakıldığında, 1. aşamada “evet” yanlış cevabını verip, “firmaların mal satışı yaptığı firma, alıcılardır” doğru gerekçesiyle cevap veren % 6'dır. Yanlış gerekçe gösterenler ise % 32'dir. 1. aşamada “hayır” doğru cevabını verip, “işletmelerin mal satışı yaptığı firmalar, alıcılardır” doğru gerekçesiyle cevap verenler % 56'dır. Yanlış gerekçe gösterenler ise, % 6'dır. Yanlış cevap verenlerin toplamına bakıldığında, % 38'lik oranda katılımcı “satıcı” ve “alıcı” kavramlarında eksiklerdir. Diğer kavramlara bakıldığında katılımcıların bu kavramla ilgili yanlışlarının daha düşük olduğu söylenebilir.

Tablo 17. “Muhasebede hesapların borç tarafının toplamı, ödenmesi gereken toplam borcu gösterir.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	Ödenmesi gereken borcu gösterir.	53	0,47
	Borç tarafı alacaktan fazla olursa zarar az olursa kâr olur.	1	0,01
	Kâr ve zarar hesaplanır.	3	0,03
	Alacak tarafından çıkarılır.	1	0,01
	İşletmeye girecek olan parayı gösterir.	1	0,01
	İşletmeden çıkan parayı gösterir.	1	0,01
	TOPLAM	60	0,54
HAYIR	Toplam alacağı gösterir.	41	0,37
	Alacak tarafı ödenmesi gereken yerdir.	3	0,03
	Alacaklar borcun dengeli olmasını sağlar.	1	0,01
	Borç toplamı alacaktan çıkarılır alacak yüksekse kâr elde edilir borç yüksekse zarar edilir ve ödenir.	4	0,04
	Her zaman borcu göstermez.	1	0,01
	İşletmeye giren nakitte bazen borca yazılır.	1	0,01
	Kasadaki parayı gösterir.	1	0,01
	TOPLAM	52	0,46

Hesap çizelgesinin iki tarafı vardır. Çizelgenin sol tarafı borcu, sağ tarafı alacağı gösterir. Burada muhasebeyi öğrenenler bu borç ve alacak kelimelerinden, hemen işletmenin borcu ve alacağı gibi düşünmeye kapılmamalıdır (Atabey vd., 2010: 52). Tablo 17’de verilen hesapların borç tarafının toplamı ödenmesi gereken toplam borcu gösterir ifadesi doğru değildir. Bir hesap çizelgesinin işletmenin borcunu mu yoksa alacağını mı gösterdiğini anlamak için, hesabın adına bakmak gerekir (Atabey vd., 2010: 53). Hesapların borç tarafının toplanması sonucu hesapların borç toplamı bulunur. Katılımcı cevaplarına bakıldığında, 1. aşamada “evet” yanlış cevabını verip, yanlış gerekçe gösterenler % 54’tür. 1. aşamada “hayır” doğru cevabını verip, yanlış gerekçe gösterenler ise % 46’dır. Katılımcıların toplam yanlış cevap verme oranı ise, % 100’dür. Bu durumda “hesabın borç ve alacak tarafları” kavramlarında yüksek oranda eksiklik olduğu söylenebilir.

Tablo 18. “Muhasebede hesapların alacak tarafının toplamı, tahsil edilmesi gereken toplam alacağı gösterir.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	Alacakların toplamını gösterdiği için.	56	0,50
	İşletmeye giren parayı gösterir.	4	0,04
	Kâr toplanması gerekir.	3	0,03
	İşletmenin alacağı senet, çek vb.dir.	1	0,01
	Kazançtır.	1	0,01
	O dönem için alacak hesabı kapatılmıştır.	1	0,01
	Borç tarafına çıkarılır sonra yapılır.	1	0,01
	TOPLAM	67	0,60
HAYIR	Toplam borcu gösterir.	40	0,36
	Bazı kayıtlar ters yapılır.	3	0,03
	Borç taraf ile alacak tarafını toplamak gerekir hesaplarda açık çıkmaması gerekir.	1	0,01
	Kâr zarar tespit edildikten sonra alacağını gösterir.	1	0,01
TOPLAM	45	0,40	

Tablo 17’de Atabey vd. (2010)’a göre açıklamalar göz önüne alındığında Tablo 18’de verilen hesapların alacak tarafının toplamı tahsil edilmesi gereken toplam alacağı gösterir ifadesi doğru değildir. Hesapların alacak tarafının toplanması sonucu hesapların alacak toplamı bulunur. Katılımcı cevaplarına bakıldığında, 1. aşamada “evet” yanlış cevabını verip, yanlış gerekçe gösterenler % 60’tır. 1. aşamada “hayır” doğru cevabını verip, yanlış gerekçe gösterenler ise % 40’tır. Katılımcıların toplam yanlış cevap verme oranı ise, % 100’dür. Bu durumda “hesabın borç ve alacak tarafları” kavramlarında büyük oranda yetersizlik olduğu söylenebilir. Tablo 17 ve Tablo 18 benzer kavramlarda yanlışlığı ölçtüğü ve benzer sonuçlar ortaya koyduğu sonucundan hareketle hesabın özellikleri konusunun öğrenciler tarafından tam olarak anlaşamadığı söylenebilir.

Tablo 19. “1000 TL maliyetli mal 800 TL’ye satılırsa, işletme zararı 200 TL olur.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	Maliyetinden daha düşük bir fiyata satılmıştır, zarar edilmiştir.	86	0,77
	1000 lira para çıkışı var 800 lira para girişi var	1	0,01
	Maliyeti 1000 TL’dir.	2	0,02
	200 TL açık var.	13	0,12
	1000 TL’lik maliyeti olan bir malın üzerine koyarak satılmalıdır.	1	0,01
	Maliyet satıştan düşükse zarar kambiyo zararlarıdır.	1	0,01
	TOPLAM	104	0,93
HAYIR	Kârı ortaya koymamış kârı da ortaya koyup öyle zararı hesaplamalıdır.	1	0,01
	İşletme giderleri vardır daha fazla zarar vardır.	3	0,03
	Ayrıca KDV hesapları vardır.	2	0,02
	Sadece maliyette harcanan para 200 TL’yi zarar olarak sayılmaz kârdan ettiğimiz zararda vardır.	2	0,02
	TOPLAM	8	0,07

İşletmenin bir dönemde elde ettiği tüm gelirlerle, aynı dönemde bu gelirleri elde etmek için katlandığı bütün maliyet ve giderlerin arasındaki olumsuz fark işletme zararını oluşturur (Çabuk ve Lazol, 2010: 36). Tablo 19’daki soruda, 1000 TL maliyetli mal 800 TL’ye satılırsa, işletme zararı 200 TL olur ifadesinde yanlış olan işletme zararı kavramıdır. İşletme zararı, tek bir malın satışından kaynaklanmaz, bütün dönemi kapsar ve dönem zararını oluşturur. Katılımcılara göre işletme zararı kavramıyla ilgili doğru yanıt çıkmadığından, yanlış cevap verenlerin oranı % 100’dür. Buradan da işletme zararı kavramıyla ilgili hiç bilgilerinin olmadığı veya işletme zararı ile zararına satış kavramlarının karıştırıldığı sonucu ortaya çıkabilir.

Tablo 20. “500 TL maliyetli mal 750 TL’ye satılırsa, işletme kârı 250 TL olur.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	Gelirden maliyet çıkarılır elde edilen kârdır.	103	0,92
	Ama diğer maliyette katılmalı.	1	0,01
	Kambiyo kârları kasa hesabına yazılır.	1	0,01
	TOPLAM	105	0,94
HAYIR	Maliyetten kasıt vergiler vb giderlerse kâr 250 TL’dir vergiler dahil değildir.	4	0,04
	250 TL kâr etmiş olur.	3	0,03
	TOPLAM	7	0,06

İşletmenin bir dönemde elde ettiği tüm gelirlerle, aynı dönemde bu gelirleri elde etmek için katlandığı bütün maliyet ve giderlerin arasındaki olumlu fark işletme kârını oluşturur (Çabuk ve Lazol, 2010: 36). Tablo 20'deki soruda cevap, 500 TL maliyetli mal 750 TL'ye satılırsa, işletme kârı 250 TL olur ifadesinde yanlış olan işletme kârı kavramıdır. İşletme kârı, tek bir malın satışından kaynaklanmaz, bütün dönemi kapsar ve dönem kârını oluşturur. Katılımcılara göre işletme kârı kavramıyla ilgili doğru yanıt çıkmadığından, yanlış cevap verenlerin oranı % 100'dür. Buradan da işletme kârı kavramıyla ilgili hiç bilgilerinin olmadığı kanısına varılmıştır. Tablo 19 ve Tablo 20 incelendiğinde sonuçların birbirine yakın olması kar ve zarar kavramlarının anlaşılmadığı ve karıştırıldığı ifade edilebilir.

Tablo 21. “Sermaye, işletmeyi kuranlar tarafından, işletmeye konulan paradan ibarettir.” ifadesinin doğruluğuna ve gerekçesine verilen cevaplar ve frekans dağılımları

1. Aşamaya Verilen Cevap	2. Aşama Gerekçe Bölümüne Verilen Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
EVET	Kurarken ortaya konulan paradır.	26	0,23
	Sermaye mallardan oluşmaz.	1	0,01
	Hayırsever birisi vermezse işletmeyi kuranlar verir.	1	0,01
	Başlayabilmek için önemlidir.	3	0,03
	Sermaye paradan ibarettir.	9	0,08
	Sermaye şirket kurmanın temel gereksinimidir.	2	0,02
	TOPLAM		42
HAYIR	Sadece para değil itibar, patent, marka hepsi sermayedir.	36	0,32
	Kişilik hakları, isim hakkı vs de olabilir.	1	0,01
	Sermaye olarak nakit ve nakit benzeri olabileceği gibi duran varlık gibi unsurlar sermaye olarak konulabilir.	26	0,23
	Emek, işgücü de sermayedir.	4	0,04
	İşletmenin satışlarından aldığı paralarda sermayelerdir.	1	0,01
	Sponsorlarda olabilir.	1	0,01
	Bilgi birikimi de koyabilirler.	1	0,01
TOPLAM		70	0,63

Tablo 21'deki ifadenin doğrusu ise, sermaye; para, alacak, kıymetli evrak, telif hakları, sermaye şirketlerine ait paylar, ticari işletmeler, taşınırlar ve taşınmazlar, alanlar, adlar ve işaretler gibi değerler, ekonomik değeri olan diğer haklar, maden ruhsatnameleri, devrolunabilen ve nakde çevrilebilen her türlü değerdir (Yavuz, 2015: 89). Katılımcı cevaplarından yapılan gruplandırma sonucunda, 1. aşamada “evet” yanlış cevabını verirken, gerekçede de yanlış cevap verenler % 38'dir. 1. aşamada “hayır” doğru cevabını verip, “işletmenin satışlarından aldığı paralarda sermayelerdir” ve “sponsorlarda olabilir” yanlış gerekçelerini verenler % 2'dir. Doğru gerekçe verenler ise, % 61'dir. Katılımcıların % 40'ı yanlış cevap vererek, sermaye olarak nelerin konulduklarını bilmediklerini göstermişlerdir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Muhasebe eğitimi üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalarda amaç, muhasebe eğitimine katkıda bulunmaktır. Yapılan çalışmanın bulguları incelendiğinde İşletme 4. Sınıf öğrencilerinin muhasebe derslerinde yer alan kavramları yeterince doğru öğrenmediğidir. Anlamlı ve kalıcı öğrenmenin en önemli engellerden biri de kavram yanlışlarıdır. Bu bağlamda çalışmada öğrencilerin sahip olduğu kavram yanlışları ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın kavram yanlışlarının tespitine yönelik sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin en fazla işletme kârı ve zararı, ticari mal ve mamul, çek cirosu ve çek keşidesi, maliyet ve gider, muhasebede kişilik kavramı, banka kredileri ve kredili mal alımı, borç ve alacak kavramlarında yanlışlığı ifade edilebilir. İşletme kârı ve zararı ürün bazında kâr ve zarar hesaplamalarıyla karıştırılmaktadır. Ticari mal ve mamul kavramlarında ise bu iki kavramın ayrımının yapılamadığı görülmektedir. Çek cirosu ve çek keşidesi kavramlarında da iki kavram birbiriyle karıştırılmaktadır. Aynı şekilde maliyet ve gider kavramlarının yeterince ayrımı yapılamamaktadır. Muhasebe de kullanılan kişilik kavramını ise öğrenciler günlük hayatta kullandıkları kavramla bağdaştırmakta bu nedenle yanlışya düşmektedir. Katılımcı öğrenciler banka kredileri ve kredili mal alımı kavramlarını günlük hayatta öğrendikleri kavramlarla eşleştirmekte ve kredili yazan her kavramın banka kredisi olduğunu düşünmekte bu nedenle yanlışya düşmektedir. Borç ve alacak kavramlarında da katılımcılarda oluşan kavram yanlışları bulunmaktadır. Çünkü muhasebede kullanılan borç ve alacak kavramları günlük hayatta kullanılan kavramlara ters düşmektedir, bu da anlamayı ve kavramayı zorlaştırmaktadır.

Muhasebe bilimi kavramlarının birçoğunun çeviri olması muhasebeyi bir “çeviri bilim” haline getirmektedir. Çeviri yapıldığından eş anlamlı birçok farklı anlam taşıyan yeni kelimeler ortaya çıkmıştır. Bu duruma bakıldığında muhasebede ortaya çıkan kavram yanlışlarının nedenin genelde günlük hayatta öğrenilen kavramlardan farklı anlamlar taşımasıdır. Öğrencilerinde bu günlük kavramlardan etkilenip, muhasebe kavramlarında kavram yanlışlarına sahip olmaktadır. Muhasebe alanında kavram yanlışlarıyla ilgili çok az sayıda çalışma yapılmıştır. Bu çalışmanın benzerleri genellikle fen bilimleri alanında yapıldığı görülmektedir (Dikmenli, 2010: 235-247; Erdoğan, 2017: 397-410; Kıray vd., 2015). Yabancı literatür taramalarında da benzer bir çalışmaya rastlanılmamıştır ve sonuçlar farklı çalışmalarla irdelenip tartışması yapılamamıştır. Bu nedenle bu çalışmanın muhasebe eğitiminde kavram yanlışlarının tespitine yönelik önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kavram yanlışlarının tespitinden sonra, muhasebe dersini veren öğretmenler tarafından bu kavramlar üzerinde titizlikle durulup, yanlışlar muhasebe öğretiminin en başında giderilebilir. Kavram yanlışlarının giderilmesinde öğretmenler kavram yanlışısına düşülen kavramları örnekler vererek, soru sorma yöntemiyle kavramın doğru verilip verilmediğini anlamaya çalışabilir.

Yapılan çalışmada genel olarak muhasebenin tüm alanlarından kavramlar seçilmiş ve yanlışlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Farklı araştırmalarda muhasebenin daha özel uygulamalarıyla ilgili yanlışlar tespit edilebilir.

Yapılan çalışmalar daha da genişletilerek kullanılan ikili tarama teşhis testi üzerinde çalışılıp son hali olan dörtlü tarama teşhis testiyle kavram yanlışları tam olarak tespit edilebilir. Bu kavram yanlışları tespit edildikten sonra, kavram yanlışlarının nasıl giderilebileceği konusunda çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Acar, D. ve Tetik, N. (1998). Tek Düzen Hesap Planına Uygun Genel Muhasebe, 1. Baskı, Akdeniz Matbaası, Isparta.
- Ainiyah, M., İbrahim,, M. ve Hidayat, M.T. (2018). The Profile Of Student Misconceptions On The Human And Plant Transport Systems. *Journal of Physics: Conf. Series*, 947,1-6. doi :10.1088/1742-6596/947/1/012064
View article: DOI: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1742-6596/947/1/012064>
- Alwan, A. (2011). Misconception Of Heat And Temperature Among Physics Students. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 12, 600-614. doi:10.1016/j.sbspro.2011.02.074
View article: DOI: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.02.074>
- Atabey, N.A., Parlakkaya, R. ve Alagöz, A. (2010). Genel Muhasebe ve Dönem Sonu İşlemler, 1. Baskı, Atlas Kitabevi, Konya.

- Avcı, D.E., Kara, İ., ve Karaca, D. (2012). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının İş Konusundaki Kavram Yanlışları. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31, 27-39.
View article: <http://dergipark.gov.tr/pauefd/issue/11112/132850>
- Chan, S.W. ve Ismail, Z. (2013). Assessing Misconceptions In Reasoning About Variability Among High School Students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 93, 1478 – 1483. doi: 10.1016/j.sbspro.2013.10.067
View article: DOI:<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.10.067>
- Cheng, K. (2007). The Curriculum Design in Universities From The Perspective of Providers in Accounting Education. *Education*, 127 (4), 581-590.
View article: <http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=df0f5e22-9080-4d94-8f0e-c11951bcff7c%40sessionmgr101>
- Chio, C. (2008). The effect of concept mapping on students' learning achievements and Interests. *Innovations in Education and Teaching International*, 45 (4), 375–387. doi: 10.1080/14703290802377240
View article: DOI: <https://doi.org/10.1080/14703290802377240>
- Çabuk, A. ve Lazol İ. (2010). Mali Tablolar Analizi, 10. Baskı, Ekin Basım Yayın, Bursa.
- Çardak, O. (2009). Science Students' Misconceptions of the Water Cycle According to their Drawings. *Journal of Applied Sciences*, 9 (5), 863-573. doi: 10.3923 / jas.2009.865.873
View article: <https://scialert.net/abstract/?doi=jas.2009.865.873>
- Çürük, T. ve Doğan, Z. (2002). Üniversitelerde Muhasebe Eğitimi Ve İşletmelerin Taleplerini Karşılama Düzeyi, 1. Baskı, Kozan Ofset, Ankara.
- Demirel Utku, B. ve Erol, İ. (2015). Finansal Muhasebe Derslerinde Öğrencilerde Oluşan Kavram Yanlışlarının İncelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1(4), 1307-1319. doi: 10.24289/ijsser.279119
View article: DOI:<https://dx.doi.org/10.24289/ijsser.279119>
- Dikmenli, M. (2010). Misconceptions of Cell Division held by student teachers in biology: A drawing analysis. *Scientific Research and Essay*, 5 (2), 235-247.
View article: <https://academicjournals.org/journal/SRE/article-full-text-pdf/E98624416980>
- Duban, N. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Ve Teknoloji Okur-Yazarı Bireylere ve Bu Bireylerin Yetiştirilmesine İlişkin Görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3(2), 162-174.
View article: <http://dergipark.gov.tr/akueg/issue/29341/313986>
- Erdoğan, A. (2017). Matematik Öğretmen Adaylarının Limit ile İlgili Kavramsal Yapılarının İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 397-410.
View article: http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/34.selva_busra_turan.pdf
- Eryılmaz, A. ve Sürmeli, E. (2002). Üç-Aşamalı Sorularla Öğrencilerin Isı Ve Sıcaklık Konularındaki Kavram Yanlışlarının Ölçülmesi. V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitim Kongresinde sunulan bildiri, (16-18 Eylül, Ankara, ss. 481- 486).
View article: <http://users.metu.edu.tr/eryilmaz/TamUcBaglant.pdf>
- Güney, A. (2019). Akreditasyon Sürecinde Muhasebe Eğitimi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27 (2), 939-947.
View article: DOI: <https://doi.org/10.24106/kefdergi.3249>
- İzgi, Ü. ve Alın, G. (2017). İlköğretim Öğrencilerinin Yıldızlar Konusuna İlişkin Kavram Yanlışlarının İncelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (10), 202-214.
View article: <http://www.sobider.com/DergiTamDetay.aspx?ID=3367&Detay=Ozet>
- Karakaya, M. (2006). Maliyet Muhasebesi (2. Baskı), Gazi Kitabevi, Ankara.
- Kıray, S.A., Aktan, F., Kaynar, H., Kılınc, S. ve Görkemli, T. (2015). A Descriptive Study of Pre-Service Teachers' Misconceptions About Sinking- Floating. *Asia- Pacific Forum on Science Learning and Teaching*, 16(2).
View article: https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/43538471/A_descriptive_study_of

- [pre-service science teachers misconceptions about sinking-floating.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1552675335&Signature=ZBHvZVHA5ZdAzk7UewWHFQVxp0A%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DA_descriptive_study_of_pre-service_scienc.pdf](https://www.researchgate.net/publication/338111111-pre-service-science-teachers-misconceptions-about-sinking-floating-pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1552675335&Signature=ZBHvZVHA5ZdAzk7UewWHFQVxp0A%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DA_descriptive_study_of_pre-service_scienc.pdf)
- Özdemir, U. (2019). Konkordato Sürecinde Senelere Sari İnşaat İşleri ve Reel Hesap Değerlemeleri. <http://www.muhasabetr.com/yazarlarimiz/ufuk/071/>, Erişim Tarihi: 13.02.2019.
- Özdemir, G. ve Çalışkan, İ. (2018). Ortaokul 5. Sınıf ve 6. Sınıf Öğrencilerinin “Omurgalı Ve Omurgasız Hayvanların Sınıflandırılması” Konusuna İlişkin Kavram Yanlışları. *Elementary Education Online*, 17(2), 658-674. doi: [10.17051/ilkonline.2018.419019](https://doi.org/10.17051/ilkonline.2018.419019)
View article: DOI :<http://dx.doi.org/10.17051/ilkonline.2018.419019>
- Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu. (1989). T.C. Resmi Gazete, 20194, 13.6.1989.
View article: <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/20194.pdf>
- Sevilengül, O. (2011). Genel Muhasebe, 16. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Sun, Y.C. (2009). Using A Two-Tier Test In Examining Taiwan Graduate Students' Perspectives on Paraphrasing Strategies. *Asia Pacific Educ. Rev.*, 10, 399-408. doi: [10.1007/s12564-009-9035-y](https://doi.org/10.1007/s12564-009-9035-y)
View article:DOI: <https://dx.doi.org/10.1007/s12564-009-9035-y>
- Susanti, R. (2018). Misconception Of Biology Education Student Of Teacher Training And Education of Sriwijaya University To The Concept of Photosynthesis and Respiration. *IOP Conf. Series: Journal of Physics: Conf. Series*, 1022, 1-7. doi :[10.1088/1742-6596/1022/1/012056](https://doi.org/10.1088/1742-6596/1022/1/012056)
View article:DOI: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1742-6596/1022/1/012056>
- Tekkaya, C., Çapa, Y. ve Yılmaz Ö. (2000).Biyoloji Öğretmen Adaylarının Genel Biyoloji Konularındaki Kavram Yanlışları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 140 – 147.
View article: <http://dergipark.gov.tr/hunefd/issue/7818/102721>
- Treagust, D.F. (1988). Development and Use Of Diagnostic Tests To Evaluate Students' Misconceptions In Science. *International Journal of Science Education*, 10 (2), 159-169.doi: [10.1080/0950069880100204](https://doi.org/10.1080/0950069880100204)
View article:DOI:<https://doi.org/10.1080/0950069880100204>
- Türk Dil Kurumu (2019). Büyük Türkçe Sözlük, Web: http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5c47988ba3d3c6.68914262, Erişim Tarihi: 23.01.2019.
- Yavuz, M. (2015). Anonim ve Limited Şirketlere Ayni ve Nakdi Sermaye Olarak Konulabilecek Malvarlığı Unsurları. *Mali Çözüm Dergisi*, 131, 89-97. View article: http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/131malicozum/008_Mustafa_YAVUZ_.pdf
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, 11. Baskı, Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar, Ankara.
- Yıldız, Ş. ve Ülkü, S. (2016). Muhasebe Eğitiminde Kavram Yanlışları ve Kavram Yanlışlarının Önlenmesinde Kavram Haritalarının Kullanımı. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 50, 115-140.
View article: <https://www.turmob.org.tr/ekutuphane/detailPdf/fe6ab35a-78b5-4066-992c-56ffd073beef/muhasebe-ve-denetime-bakis-dergisi-sayi-50>
- Zaif, F. ve Ayanoglu, Y. (2007). Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye'de Bir İnceleme. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9 (1), 115- 136.
View article: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/287526>

Extended English Summary

In the realization of permanent and meaningful learning, “misconceptions” are expressed as obstacles to students. “The misconception is that a concept in the mind is a substitute for a concept but it differs scientifically from the definition of that concept” (Eryılmaz and Sürmeli, 2002).

Individuals learn about the concepts from the moment they were born during their lives. These concepts (misconceptions) that students acquire as a result of their experiences create difficulties in understanding new subjects and significantly prevent meaningful learning (Tekkaya et al., 2000: 140).

General accounting is the first stage of accounting, and misunderstanding of the concepts at this stage prevents their learning in the future. Therefore, misconceptions in accounting courses should be detected and corrected.

In this study, accounting courses and concepts taught in these courses are emphasized. With the help of the two-tier test, misconceptions in the students were try to be found. While creating the questionnaire questions, we used our own experience and after the questions were formed, expert opinion was consulted.

Identifying misconceptions in accounting courses will be effective in eliminating misconceptions in future accounting courses.

Purpose and Importance of Research:

The purpose of the present research is developing a valid and reliable accounting misconception test and identifying misconceptions in accounting subjects. As a result, it will be possible to study misconceptions among students. This subject is frequently studied in the field of science. However, since there are not enough studies in the field of accounting, we can claim that this study will contribute to the development of accounting education.

Method of Research:

The purpose of the present research is detecting the misconceptions of students who have taken many courses related to accounting. The present research is designed in accordance with qualitative research methods. Two-tier diagnostic tests were used. Two-tier diagnostic tests are two-part tests. The first part of the two-stage tests consists of multiple-choice questions, and the second part provides information on the reasons for the options marked in the first part.

Working group:

Work group consists of 112 4th year students studying at Karamanoğlu Mehmetbey University Faculty of Economics and Administrative Sciences Department of Business Administration.

Data collection tools:

The purpose of the present research is detecting the misconceptions of the 4th year students of the Department of Business Administration. Two-tier diagnostic test was applied to the 4th year students of the Department of Business for this determination.

In this study, 5 questions about the demographic characteristics of the students were asked. 20 questions were asked in two-tier diagnostic tests. In the first phase of misconception tests, questions like regular achievement test were asked. In the second stage, the justification of the answers given in the first stage was requested. The questions in the second stage were asked in order to determine whether the answers they gave were misconceptions or if they did not know the question. The first stage consists of multiple-choice questions and the second phase consists of open-ended questions.

Data Analysis:

In the present research, the collected data were analyzed according to descriptive analysis technique which is used in qualitative research methods.

The applied forms were numbered from 1 to 112, and the questions of the demographic characteristics were analyzed by SPSS 24 program. Two-tier diagnostic tests related to

misconceptions were grouped according to the answers, percentages were calculated and analyzed with descriptive analysis method.

Research Findings:

Research findings were analyzed in two stages. In the first stage, the frequency and percentages of the demographic characteristics of the students were given. In the second stage, the answers given to the questions were grouped and frequency and percentage distribution were calculated in order to determine misconceptions based on two-tier diagnostic tests.

Conclusion, Discussion and Recommendations

According to the findings of the present research conducted to detect misconceptions; it can be stated that the students have misconceptions in the most business profit and loss, commercial goods and goods, check and check turnover, cost and expenses, personality concept in accounting, bank loans and credit goods, debt and receivable concepts. Business profit and loss are confused with profit and loss calculations on product basis. In terms of commercial goods and products, it is seen that these two concepts cannot be distinguished. Two concepts in the concept of checks and check turnover are confused with each other.

Similarly, cost and expense concepts cannot be adequately distinguished. The concept of personality used in accounting is related to the concept they use in daily life and therefore it falls into mistake. Participating students match the concepts of bank loans and credit goods with the concepts that they learn in daily life and think that every concept with credit is a bank loan, therefore it falls into misconception category. There are also misconceptions in the concepts of debt and credit. Because the concepts of debt and credit used in accounting contradict with the concepts used in daily life, which makes understanding and understanding difficult.

Accordingly, the reason for misconceptions in accounting is that it has different meanings than the concepts learned in daily life. Students are affected by these daily concepts and have misconceptions in accounting concepts. Very few studies have been carried out on misconceptions in the field of accounting. Similar studies have generally been conducted in the field of science. Similar studies have not been found in foreign literature and the results could not be analyzed and discussed in comparison with different studies. Therefore, it is believed that this study will contribute to the misconceptions in accounting education.

After identifying misconceptions, these concepts can be meticulously emphasized by the instructors who teach accounting, and mistakes can be solved at the beginning of accounting teaching.

The studies conducted on the use of the two-tier diagnostic test is extended and the four-tier diagnostic diagnostic test can be used to determine the misconceptions. After identifying these misconceptions, studies can be carried out on how to resolve misconceptions.